

DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség Kárász-utca 9.
Telefonszám: 305.
Egyes szám ára 10 fillér.

ELŐFIZETÉSI ÁR SZEGEDEN
egész évre . K 24— félévre . . K 12—
negyedévre K 6— egyhónapra K 2—

ELŐFIZETÉSI ÁR VIDÉKEN
egész évre . K 28— félévre . . K 14—
negyedévre K 7— egyhónapra K 2'40

Kiadóhivatal Kárász-utca 9
Telefonszám: 81.
Egyes szám ára 10 fillér.

Szeged, 1915.

IV. évfolyam 104. szám.

Vasárnap, május 2.

LEGUJABB.

Budapest, május 1. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.) Orosz Lengyelországban élénk ágyuharc volt, amely helyenkint éjjel is tartott. Az orosz biztosító csapatokat több állásból elűztük. — A nyugatgalíciai és kárpáti arcvonalon nincs változás. Az Orava és Opor völgy között általunk elfoglalt magaslatok ellen az ellenség tegnap is ismételt heves támadásokat intézett, amelyeket újból, — az oroszok igen nagy veszteségei mellett, — visszavertük, eközben ötszáz orosz elfogtunk. Délkeletgaliciában és Bukovinában időről-időre ágyuharc volt. Zalescykitől délre ütegeink egyike egy orosz löszerraktárt tüzeléssel felgyújtott.

A déli hadszíntéren a határ mentén itt-ott előfordult ágyutüzeléssel kívül legutóbbi időben nem történt jelentős esemény. Trebinjétől keletre a túlságosan előre merészkedett montenegrói haderőket ágyutüzünk szétszórta és állásaikat összerombolta.

Höfer altábornagy,
a vezérkari főnök helyettese.

Budapest: A földművelésügyi miniszter vetésjelentése szerint az őszi buzavetések igen jók. A vetésterület eléri a normálist. Az őszi rozsvetések jók, egészségesek. A tavaszi árpa és zabvetések sűrűek, kitünően fejlődnek. A tengeri vetések a talajnedvesség miatt most folynak. A burgonyaültetést befejezték.

Konstantinápoly: Törökországban a termés jobbnak ígérkezik, mint amilyen tavaly volt.

A Magyar Hírlap tudósítója jelenti a sajtóhadiszállásról: A Kárpátokban az oroszok a félbeszakított küzdelmek óta most újra akcióba léptek. Először Baligród irányából támadtak s Nagypolánynál visszaveretvén, Uzsokon akartak betörni. Azután az Orava és Opor-völgyben kísérelték meg az áttörést. Bizalmunk teljes, fődolog az ellenség megsemmisítése kis áldozatokkal. Ezt a Kárpátokban eddig eredményesen folytattuk.

Szófia: Pétervárról érkezett diplomata beszéli, hogy udvari körökben a megdöbbentést bosszankodás váltotta fel Nikolajevics hadvezetése miatt, főként a kárpáti sikertelenségeikért. Egy magas személyiség Nikolajevics tervét örültségnek mondta, mert az

oroszok a Kárpátok áttörésével kelepcébe jutnának, elválnak a Kárpátokon átjutott sereget s a megsemmisítésbe taszítanák az oroszokat. A nagyherceget nyíltan alkalmatlannak mondják.

Konstantinápoly: Ferenc József megleghangu távirattal üdvözölte Mohamed szultánt trónralépésének évfordulója alkalmával. A szultán választáviratában a szövetséges seregeknek győzelmet kíván.

Milano: Pétervári hír szerint az osz-

trák-magyar és német csapatok a Kárpátokból Stryj irányában nagy erővel folytatják az előnyomulást.

Amsterdam: Az itteni orosz követség megcáfolja Nikolajevics Miklós orosz nagyherceg betegségéről szóló híreket. A nagyherceg jóegészségi állapotban van.

Köln: Az Inflexible nagy angol csatahajót Gibraltárba vitték, ahol több száz oda-rendelt angol munkás dolgozik a súlyos hajósérülések kijávitásán.

Az entente tavaszi támadásai mindenütt összeomlottak.

Mialatt az entente száz táviratban, százféleképpen bejelentette a világnak, hogy a tavasszal általános támadást készít elő, az alatt a központi hatalmak komolyan, csendben, anélkül, hogy világgá fecsegték volna nagy szándékaikat, minden irányban megtették előkészületeiket a nagy garral beigért offenzíva fogadására. A háború sulypontja ezidő szerint a két szélső harctéren van: a nyugatin és a török tengerszorosok előtt. Nyugaton ismét csak a hadszíntér két széle van exponálva: az yperni és a Verdun körüli front.

Az yperni csatavonalon nem nagyon volt a szövetségeseknek szerencsájük, sőt ellenkezőleg, a németek áttörték az Yser-vonalat s arról érkezett jelentés, hogy Düinkirchen várát tüzéségi tűz alá vették. Meglepetésszámba megy szövetségesünk első nagyszerű lépése, amely Düinkirchen bombázásáról szól. Düinkirchen Calais után a könnyöksatorna legfontosabb vára. Reméljük, hogy a németek kiváló várostromló technikájának nem sok dolgot fog adni Düinkirchen.

A Dardanellák kombinált ostroma, jóllehet a szövetségesek nagy erővel forszírozzák, eleddig csak kudarcokat hozott az ostromlóknak. Négy helyen kíséreltek meg csapatot partra szállítani a szövetségesek, három helyről a nagyszerű török haderő véres küzdelmek árán elűzte ezeket a csapatokat, a negyedik helyen, Kabatépénél véresen kellemetlen helyzetbe került az ostromló seregeknek az a része, amelyiknek sikerült lábát a part mentén megvetnie. Egy legutóbb érkezett jelentés szerint a szövetségesek se-

regrészei itt kétségbeesett erőt fejtenek ki, hogy kiszabaduljanak a szoros körülfarolástól. A törökök itt tehát nemcsak halálmegvető elszántsággal, de nagyszerű sztratégiával is dolgoznak s hihető, hogy az entente erőlködése a Dardanellák előtt egy hallatlanul véres összeomlást fog eredményezni.

DIPLOMATÁINK AZ OLASZ KÜLÜGYMINISZTERNÉL.

Rómából jelentik: Az osztrák-magyar és a német nagykövet az utóbbi napokban sűrűn kereste fel Sonnino külügyminisztert. Bülow ma reggel újból elküldte titkáriját de Hartino osztályfőnökhöz, hogy jelezze a Consultára való érkezését. Óraszámra időzött a külügyminisztériumban, ahonnan kijövet, a reá várakozó újságírók előtt nyilatkozatot nem tett, de igen jókedvű volt. Utána az angol nagykövet is megjelent a külügyminisztériumban, ahol háromnegyedórás beszélgetést folytatott. Este Sonnino felkereste Salandra kormányelnököt és két órán át tárgyaltak. A minisztertanács a jövő héten fog össze ülni. A parlament érdemleges munkáit május 12-én nem kezdheti meg, de a kamara összehívását semmi esetre sem halasztják el. A kamara 12-én feltétlenül összeül, s ha nem lesz mit tárgyalnia, közben pár napos szünet lesz.

BARK ÉS GIERS BUKARESTBEN.

Bukarest, május 1. Giers, az orosz kormány római új nagykövete, Rómába való utazása közben szombaton Bukarestbe érkezik és két napig marad itt. A jövő héten várják ide Bark orosz pénzügyminisztert, aki Párisból Pétervárra utazik.

A német balszárny sikerei.

A német nagyvezérkar jelenti: A savlei ütközet reánk nézve kedvezően végződött. Az oroszok nagy veszteségek után Savlet mind a négy sarkán felgyújtva, Mitawa irányában menekültek tovább. Foglyunk eddig mintegy ezer van, azonkívül tíz géppuska, nagymennyiségű podgyász, lőszerkocsi és sok lőszer jutott a kezünkre. Az ellenségnek Kalvarjánál és ettől délnyugatra ellenünk intézett támadásait rá nézve veszteségteljesen visszavertük, ismét 350 oroszot ejtvén foglyul. Ezzel szemben az oroszoknak Augusztowtól délnyugatra sikerült egy német előőrsi századon éjjel rajtaütetniök és neki súlyos veszteségeket okozniok. Plocktól keletre és Galicia déli partján az oroszoknak gyengébb előretöréseit visszavertük.

Legfőbb hadvezetőség.

(Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

Hadállásaink az Ondava völgyében.

Bécs, május 1. A Reichspost haditudósítója ezt jelenti a Középső-Kárpátokban tett utjáról: Az Ondava-völgyében levő állásainktól jövök, ahol teljes nyugalom van. Kelet

felé a német Beszkid-csoport állásai irányából élénk ágyuzás hangzott. Csapatunk az Ondava-völgyben megerősített vonalon állnak, amely nyugatról keletre haladva, Sztropkótól hat kilométernyire délre vágja át az Ondava-folyót. Sztropkó község maga az oroszok kezében van. Mindjárt a község alatt szintén nyugat-keleti irányban húzódnak az orosz állások. Meg kell jegyeznem, hogy mind a két fél fő védelmi vonalukon kívül előretolt magaslati pozíciókkal is bírnak, amelyeket néhol alig pár száz méternyi közválaszt el egymástól. Már napok óta nyugalom van ezen a vidéken. Messzelátóval meg lehet figyelni, hogy az oroszok Sztropkónál mint építik ki sorban a negyedik védővonalukat.

Kilenc német aviatikus bombázta Lomzát.

Kopenhága, május 1. *Péttervárról táviratozzák a Politiáknak: Kilenc német repülőgép elszállott Lomza fölött és összesen százhusz bombát dobtak le. Az egyik bomba egy templomra zuhant, amelyben éppen akkor több mint nyolcszáz katona hallgatott misét. Csodával határos, hogy senki sem sebesült meg.*

A nyugati küzdelem.

Berlin, május 1. A nagy főhadiszállás jelenti: A csatorna nyugati partjáról tegnap jelentett harcok Yperntől északnyugatra az ellenségeknek igen veszteségteljes kudarcával végződtek. A csatornától keletre Yperntől északra az ellenség többször sikertelenül előretört. Diünkirchen várát továbbra is tüzéségi tűz alatt tartjuk. A Maas és Mosel között gyalogsági harcra csak Ailly és Apremont környékén került sor. A franciáknak minden támadása súlyos veszteségeik mellett meghiúsult. Április 29-én, válaszul arra, hogy ellenségeink csapatunk pihenőhelyeül szolgáló arcvonal mögötti helységeket bombázták, Reimsra néhány gránátot dobtunk. Mivel az ellenség nagyon jól tudja, hogy ezen eljárásunk mit jelent, könnyen megóvhatná Reimst a bombázástól. Tegnap ellenségeink ismét 3 repülőgépet veszítettek. Egy angol repülőgépet Thieltől délnyugatra lelőttünk, egy másik repülőgépnek Mieltjénél, Yperntől északkeletre lezuhanását idéztük elő és összelőttük. Egy harmadik repülőgépet egy ellenséges repülőgéprajból Niedersukbachnál (Elszászban) leszállásra kényszerítettük.

A legfőbb hadvezetőség.

(Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

Zeppelinek angol városokat bombáztak.

London, május 1. (Hivatalos.) A Times jelenti: Éjjel 12 óra 30 perckor Ipswich felett megjelent egy német léghajó, amelyről öt bombát dobtak le. A bombák közül kettő gyújtóbombát volt. Tíz perccel később két ház állott lángban. A tűzoltóság nagynehezen lozalizálta a tüzet. Emberéletben nem esett kár. A mennyiben megállapítható, senki sem sérült

meg. Bury st. Edmundsból jelentik a Timesnak, hogy éjjel egy óra tájban egy léghajó repült el a város felett. A járókelők meghallották a motor hangját. Néhány perccel később tűz csapott ki egy üzletből. Valamivel később egy másik bomba egy istállót ért, amely szintén kigyuladt. A léghajóról még három bombát dobtak le. Az első kettő két házra esett, amelyek lakói a lármára elősiettek és a bombákat vízzel ártalmatlanná tették, a harmadik bomba szintén nem okozott kárt.

Az angol munkásság a békekötésért.

Páris, május 1. A Humanité jelentése szerint az angliai független munkáspárt kongresszusa a második napon főleg a békekötés kérdésével foglalkozott. Clifford Allan terjesztett elő javaslatot, mely a kormányt felszólítja, hogy terjessze elő azokat a feltételeket, amelyek mellett hajlandó lenne az ellenségeskedés megszüntetésére s a pártvezetőséget megbízták ebben az értelemben tervezet kidolgozásával. Ezt az indítványt, valamint egy másikat, mely minden területi változtatáshoz a nép megkérdezését követeli, egyhangulag elfogadták. Ezenkívül elfogadtak egy indítványt, mely a munkáspártnak s a független munkáspárt ama tagjainak eljárását elítéli, akik a kormány háborus politikáját helyeslik.

A LÉON GAMBETTA ELSÜLYESZTÉSE ÉS A FRANCIA KÖZVÉLEMÉNY.

Genf, május 1. A tegnapi párisi lapok, amelyek csak ma érkeztek ide, nagy cikkekben méltatják azt a csapást, amelyet a francia flotta a Léon Gambetta elvesztésével szenvedett. Azt mondják, hogy aggodalmas

tiünek kell tekinteni, hogy a tengerészeti kormány a részleteket titkolja és egy árva szót sem mond arról, hogy mit fog kezdeni az ellenséges tengeralattjáró naszádok ellen, amelyek minden pillanatban pusztulással fenyegetik a nagy páncélosokat és amelyek ellen nincs mód a védekezésre. Meg kell adni, — írnak a párisi lapok, — hogy az osztrák-magyar tengeralattjáró naszádok fényesen fel vannak készülve erre a tengeri háborúra, veszedelmes eszközeik vannak és matrózaik csodálatos vakmerőséget és ügyességet tanúsítanak.

Kopenhága, május 1. Ideérkezett jelentések szerint a Léon Gambetta pusztulása szerte Franciaországban mély gyászt keltett, ami annál fájdalmasabb, mert sok-sok száz emberélet veszett oda. A párisi lapok azzal vigasztalják a közvéleményt, hogy a Gambetta tisztjei csodás hősök voltak, akik nem akarták elhagyni a sülyedő hajót, noha módjuk lett volna rá, hanem a parancsnoki hidon összegyülekeztek és mikor a páncélos elmerült, ezt kiáltották:

— Éljen Franciaország!

HAMIS ANGOL JELENTÉSEK

A FLANDRIAI HARCOKRÓL.

Berlin, május 1. A Times legutolsó számában, amely Amsterdamba érkezett, a következő jelentés olvasható a nyugati harctér eseményeiről: Észak-Franciaországban az utolsó harminchat óra alatt a németek az Yser-csatorna nyugati oldalán kettőzött erővel támadtak bennünket és szívós kitartással erőlködtek, hogy a nyugati parton megvehessék lábukat, a szövetségesek azonban tartották hadállásaikat és minden támadást visszautasítottak. A franciák jelentékeny előhaladást tesznek a harcvonal északi részén, a britek pedig a déli szárnyon Saint Julien irányában. Az angol csapatok Yperntől északra és északkeletre újabb lövészárkokat szállottak meg. A kanadaiak négy nap és négy éjszaka szakadatlanul harcoltak, tehát fel kellett őket váltani, mert rászolgáltak a pihenésre és a front mögé vitték őket. Az ő soraik erősen megritkultak. A második flandriai csata mindössze nyolc kilométer hosszú harcvonalon ment végbe és öt napig tartott. Ezen a kis vonalon az ellenséges támadások hevesebbek voltak, mint valaha. Most mi mentiünk át offenzívába és minden okunk meg van arra a feltevésre, hogy elragadjuk a németektől hódított területeiket.

A francia és angol „egyetértés.”

London, május 1. Az angol alsóház tegnapi ülésén egy munkáspárti képviselő kérdést intézett a kormányhoz a neuve-chapellei és monsi ütközetekben történt dolgokról. Ebben a két ütközetben a franciák nem jöttek az angol csapatok segítségére és az angolok ezért szenvedtek enormis veszteségeket. Kérdi, vajon ez szándékosan történt-e vagy véletlenségből és fölháborodását fejezi ki afölött, hogy ezt a dolgot az angol sajtó agyonhallgatta.

AZ UJ HADIKÖLCSÖN.

Budapestről táviratozzák: A pénzügyminisztériumban délután megbeszélés folyt, az összes budapesti pénzintézetek képviselőinek részvételével. A jelenlevők alkalmasnak találták a pénzpiac helyzetét második hadikölcsön kibocsátására. Az aláírási felhívást a legközelebbi napokban közzéteszik. A második hadikölcsön árfolyam és kamatláb tekintetében azonos lesz az első hadikölcsönnel.

Olaszország szándékát csak három ismerik.

Róma, május 1. Salandra miniszterelnök a minisztertanács összehívott ülését bizonytalan időre elhalasztotta.

Genf, május 1. A Journal de Genève római levelezője jelenti lapjának, hogy az Olaszországról az egész európai sajtót bejárt hírek legnagyobb része tiszta találgatás. A legjobb összeköttetéssel bíró publicisták sem tudnak semmit, sőt maguk az olasz pártvezérek sincsenek informálva. Csak a király, Salandra és Sonnino tudnak mindent, ők azonban megőrzik szigorú diszkréciójukat.

Róma, május 1. A rendőrség komoly munkát végzett, hogy a *minimumra szorítsa le a szociáldemokrata párt május elsejére tervezett agitációját*. Éppen így meg akarják akadályozni D'Annunzio-nak május ötödikére tervezett manifesztációját, amelyet Genua mellett, Quartóban akarnak rendezni a marsalai ezer hős katona emlékének leleplezése alkalmából. Sonnino és Salandra közölte a rendező bizottsággal, hogy nem jelenhetnek meg az emlékünnepeken, mert *a komoly munka minden percüket lekötötte a fővárosban*.

Az entente újabb kudarcra a Dardanelláknál.

Konstantinápoly, május 1. A Milli távirati ügynökség jelenti: *A főhadiszállás a következőket közli: Kaba Tepénél a Gallipoli félszigeten az ellenség különféle kísérleteket tett, hogy a szoros körülményekből kiszabaduljon. Ezen kísérleteket visszavertük és arra kényszerítettük az ellenséget, hogy ötszáz méternyire húzódjék vissza a tengerparthoz. Az ellenség hajói tüzelésének lövtávolságába menekült. Súlyos veszteségeket okoztunk neki. Az ellenségnek egy partraszállítási kísérletét, a melyet flottájának védelme alatt Saros mellett akart végrehajtani, teljesen megghiúsítottuk.*

A többi hadszíntérről nincs különösebb jelenteni való. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

GYŐZELMES HARCOK AZ ORAVA VÖLGYÉBEN.

A Berliner Tageblatt haditudósítója jelenti a főhadiszállásról: *A szövetségeseknek az Orava-völgyében elért sikereit e háború legkitünőbb és legnehezebb teljesítményei közé kell számítanunk. Az Orava folyótól nyugatra több hegycsúcson emelkedő Zwinin meredek, szinte járhatatlan sziklatömbökből áll, az Ostryj valamivel járhatóbb, de itt is mély áthidalhatatlan szakadékok szelik át a hegytöm-*

böt. Mindkét esetben nemcsak két hegynépszerű tematikus megszerzéséről van szó, hanem egy az ellenségtől megerősített, szinte várrendszerűen épített állásnak az elfoglalásáról. Hoffmann tábornok csoportja az Orava völgyében Kozióváig nyomult előre, majd a folyó jobbpartján levő kilencszázharminchat méter magas és az Ostryj-magaslathoz tartozó Ostrogot foglalta el, amely háromszáz méter magasságban emelkedik a völgy felett. Ugyanakkor a Hoffmann féle csoport osztrák és magyar csapatai folytonos rohamozással

elfoglalták az Ostryj-magaslat többi csúcsait. Az Ostryj-magaslat északi részével szemben az ezer méter magas Kicera III. emelkedik. Az oroszok itélkedésbeesett ellentállásra gyülekeztek, hogy az Ostryt visszafoglalják. — Azonban valamennyi támadás rájuk nézve súlyos veszteségekkel összeomlott, úgy, hogy utolsó támadáspontjaikat is fel kellett adniok. A Südarmee tehát így biztosította magának az Orava völgye feletti uralmat. E döntő részlet siker után majdnem az egész fronton csend állott be.

Dél-Tirolban.

A Berliner Tageblatt külön tudósítót küldött a monarchiának erre a vidékére, ahonnan lapjának az alábbi érdekes és sokat mondó tudósítást küldte:

Az idei tavasszal kevesebb ember panaszkodik amiatt, hogy a sárga, nagy kaszárnya elrabolja a tóra és a hegyekre való kilátást. Mert a szállodában nincs, aki a tóra és a hegyekre tekintsen, de annál népesebb az idén a kaszárnya.

A tó kék, mint mindig és a hegyeken, a melyeken át a tóhoz jutottam, ott, ahol a sziklafalak és az ép oly erős védőfalak el nem zárják a kilátást, a tavasz friss, zöld lombja látható. A hegyről lejövet egy fiatal, barnára sült legény vitte előttem a táskámat; örültem neki, hogy a táskámmal a hátán olyan kedélyesen sétálhatott velem ezen a szép uton a tó mentén, ahelyett, hogy valamelyik lövészárókban feküdnék s csak később vettem észre, hogy az egyik keze elnyomorodott.

Ma egyáltalán szokásos, hogy embertársainkról mint olyan egységekről beszéljünk, akikből nagyobb tömegekben tekintélyes összeg kerekedik ki. Ép oly könnyen válik az ember előtt elvont, földrajzi fogalommal egész országrész, mely fogalommal kapcsolatban a legjobb esetben egy vonalakkal körülfalazott, színesen kirajzolt silhouettet képzelünk magunk elé. Egy darab ország azonban bizonyos értelemben ép olyan húsból és vérből való teremtmény, mint az embertársam. Egy darab ország, amelyet tapasztak a lábaim, egy ország gyönyörű völgyekkel és várakkal viruló szőlőlejtők között és fölött, tavakkal és virányokkal, amelyek az ut minden kanyarulatánál új meg új szépségeket tárnak fel, drága tulajdon és nem közbömbös valami, amelyet kiveszünk a jobb zsebünkéből, a jobb kezünkéből áttesszük a balba és azután a bal zsebünkbe. Az enyém és a tied is egészen más fogalommal válik, ha ahhoz az enyémhez minden érzésünk hozzátapad. Mikor nem papírosra jegyzett enyémről és tiedről van szó, természetesen, hogy védekezünk az ellen, hogy ez az enyém máról-holnapra a tied legyen. Micsoda különös szerencse, ha az embernek módjában áll, hogy ép ebben az időben, amikor üres a szálloda és tele a kaszárnya, ott járhat-kelhet, ahol a természet olyan szép és az elemek is oly kedvezően vannak hangolva.

Lent az utcákon a tó mellett terrakottából és olajfából készült turista-emlékek töltik ki a kirakatokat, de a csukaszürke fürdővendégek inkább a dohánytözsde kirakatában kifüggesztett sürgönyöket olvassák. A gyéren jelenlevő, kezükkel a zsebükben rezignáltan kódorgó bensülöttek között a csukaszürkék békésen sétálnak föl és alá, a tó partján, a mely egyetlenegy vitorlát sem hord a hátán...

A kaszárnya egyik nyitott ablakából furulya hangzik ki a délutáni esőbe, amely csak úgy zuhog lefelé. Egy csukaszürke katona pásztorfurulyát faragott egy olajfa ágából és azon fújja melancholikus dallamát a tó felé és az abba kulisszaszerűen meredő sziklafalak felé. Ugy tetszik, hogy ismerem ezt a dallamot és tudom hová tegyem a furulyázót, melyik vidékére annak a sokszerű birodalomnak, amelyik ide küldte a katonáit. Felsőmagyarországi pásztor, aki az ablakban ül és a

hazájától való hosszú távolléte miatti fájdalmát oly meghatóan fújja a furulyájába. Hazája sivár, szegényes tót hegykup valahol a világ másik végén és itt lenn a föld egyik legkedvesebb helyének minden pompája — az élete otthon állandó ide-oda hanyattatás a legnehezebb munka között, nyomorult cseréptáblából kanalazza fakanalával a burgonyapépet, itt pedig egy héten több húst kap, mint amennyit otthon öt év alatt lát! Furulyája mégis panaszkodik. Oly rég van távol hazáról, csaknem annyi hónap óta, ahány ujj a két kezén és ki tudja, meddig lesz még itt!

Az esőfelhők keresztülvonulnak a tavon és eltűnnek a hegyek mögött. A vidék felfrissült színekben pompázik. A sziklába vájt, keskeny ut cikk-cakkosan vezet fel a hegyre. Amint lent a tavon nincs egy vitorla sem, ugy ezen az uton ott fenn sem látható halandó. De mégis — egy csapat munkás halad fölfele egy csukaszürkének a vezetése alatt. Munkába mennek fel a hegyek közé. Munkájuk ásásból, építésből és robbantásokból áll és azt a csendet, amely e vendégtől nem látogatott vidéken elterül, szabályos időközben trombitaharsogás és a hegyek közt folyó munka visszhangos zaja szakítja félbe éjjel és nappal.

Aranyos hegyek! Aranyos hegyek! A ragyogó nap erős fényt áraszt a sziklákra és háztetőkre. A keleti parton, a sziklaltal szemben, esetlen, kopár hegy emelkedik havas csúcsával. Ahol megszűnik a hó, onnan kezdve egészen le a vizig: szürke. Egy helyütt azonban, valamivel hátrább, csodálatosképpen ép ott, ahol a térképen két különböző ország színe találkozik össze, — mintegy 500 méter magasságból egy mély szakadék ér le egészen a tó tükreig. A frissen megbolygatott föld sárga folyama folydogál le a hegy megsebesült oldalán le a tóba. Ez a földcsuszamlás nem lehet valami régi és amint jobban oda nézek, hát észreveszem, hogy a föld egy sziklatömb alatt nyílt meg, mely ott lóg a seb fölött. S ha ez a seb mgnagyobbodik, ez a sziklatömb iszonyu robaj közepette minden pillanatban lezuhanhat. Minél tovább nézem e tátongó szakadékot, annál jobban vagyok róla meggyőződve, hogy az nem emberi munka eredménye, hanem a természet egy tréfája. Az amerikaiak az olyan tréfákat, amelyek alatt sokszor kézzelfogható mélységben többé vagy kevésbé elburkolva valami komoly értelem rejtőzik, praktikus tréfáknak nevezik és az a földcsuszamlás odaát nekem ilyen, az emberi ravaszságot meghaladó östrefának látszik. Ha az a pont, amelyen állok, nem volna olyan komoly pontja a földnek, bizony Isten, kedvem volna hangos kacajt átharsogtatni a tavon.

A városban már elpihent a munka. De a hegyeken köröskörül szorgosan kalapálnak és dolgoznak. A csukaszürkék sétálnak a part mentén, a szállodák között és a pálmúton járnak föl-alá. Kis csoportokban magyarok, tiroliak, csehek és tótok együtt. Mások a gesztenyefák alatti padokon békésen szíjják színes pipáikat és nyugodtan nézik a tavat, a hegyeket és a szakadékot, hogy lássák, vajon nem indul-e meg egyszerre odaát az a sziklatömb?...

A haldokló Glorie.

— Egy nagy háboru emlékeiből. —

A negyvennégy esztendő előtti porosz-francia háborunak ma már hatalmas irodalmát őrzik a művelt nemzetek könyvtárai. A legkülönbözőbb oldalairól meg van világítva már — mélyen járó történelmi munkák és emlékiratok révén — a két nagy kulturájú nemzetnek ez a szinte élethalál mérkőzése; napfényre kerültek immár a titánok harcának talán legintimebb adatai is. De még távolról sem szabad arra a gondolatra jönnünk, hogy a mai napig közzé tett anyaggal aztán a nagy háborus irodalom teljesen be volna fejezve. Elvégre is, annak az örök emlékü küzdelemnek e pillanatban is még számtalan élő szemtanúja van s évtizedek kellenek még ahhoz, míg a nagy események minden atomját tisztán fogja látni maga előtt a történetkutató. Ugy lévén a dolog, gondoljunk csak arra, hogy mekkora irodalma lesz majd ennek a most dúló rettenetes világháborunak — melynek a negyvennégy év előtti legfeljebb is epizód-mozzanata lehetne.

A orosz-francia háboru érdekesnél érdekesebb memoár irodalmából magasan kiemelkedik Caroline Murat hercegnőnek, a szegény jó Eugénia császárné egyik legmeghittebb bizalmasának természetesen még a világháboru kitörése előtt az angol könyvpiacra közzétett emlékiratai. A meglepően éles megfigyelőképességű hercegnő, már csak a III. Napoleon családjával való rokoni összeköttetésénél fogva is, közvetlen közelből szemléli ama nagy napok eseményeit és följegyzései legbecsesebb adalékai lesznek a történetírásnak.

Murat hercegnő figyelemreméltó feljegyzéseket rögzít meg emlékiratainak „The Franco-Prussian War“ c. fejezetében az 1870 július 14-ének éjszakáján, St. Cloudban tartott emlékezetes minisztertanácsról, melynek boszorkány-könyvháján a másnapi hadüzenet tervét kifőzték. A határozottan III. Napoleon császárnak se teste se lelke nem kívánta a háborút, — fontosabb volt neki ennél a Poroszországgal való egykori jó békekesség viszonyterése. Nem úgy ám az erős akaratú Eugénia császárné, aki meg viszont hallani se akart tovább a Poroszországgal való bizonytalan béke itarozgatásáról. A gyöngé nő véres leszámolásra vágyott. S maguk a miniszterek sem voltak egyező véleményen; főleg az elnökök. Émile Ollivier, a háboru megüzenését a legkomolyabban ellenezte. De mindhiába, mikor Le Boeuf, a belügyminiszter, meg a háboru mellett kardoskodott, hősiesen kijelentvén, hogy a francia hadsereg az utolsó cipógombig teljesen készen áll.

A megtépzott befolyású Napoleon császár hába is ftjezte ki már súlyos aggodalmait ezen a döntő jelentőségű minisztertanácson. Beszélhetett, amit akart, szavainak minden sulya nélkül — a hadüzenetet megszavazta a tanács s nyomban ki is kiáltották az ezt tartalmazó okiratot. Aztán aláírás végett a jelenlevő császár elé terjesztették. S a következő pillanatban III. Napoleon felül-emelkedett saját magán, olyat tett, amit aligha vártak tőle a miniszterei. Rendkívüli felindultságában, de mérhetetlen hidegséggel felkelt ülőhelyéről, az okmányt darabokra tépte s szerteszórta a terem padlóján. Rögtön távozott, s szobájába térve, úgy amint volt, egy pamlagra dobta magát.

A császár magatartása nagy kavarodásnak lón okozója a palotában. Eugénia császárné, megtudva a zürzavar igazi okát, most már maga ment be a tanácsterembe. S lám, a gyöngé asszony közbelépése egyszeriben más fordulatot adott az eseményeknek. A császárné javaslatára hamarosan elkészült egy másik okirat, az előbbivel azonos tartalmu. Az erős akaratú császárné nyomban megszerezte a szükséges aláírást is. Maga vitte be az okiratot a pamlagon már felállomban heverő császárhoz, aki aztán minden legkisebb

ellenvetés nélkül aláírta a hadüzenetet. A kocka el volt vetve, — jegyzi meg Murat hercegnő.

*

Az augusztus elején végbement Saarbrückeni ütközetről színes kis epizódot tárunk elénk az emlékiratok. Napoleon császárnak most már teljesen leáldozni készülő napjával még kacérkodott egy kicsit — talán utoljára a csalfa szerencse. Hogy aztán annál lesújtóbb legyen a végzete. Hiszen veszedelmesen közeledett már szeptember 4-e, a „déchéance“...

„Ragyogó napfény áraszt el hegyet-völgyet. Tizenegy óra — már két órája, hogy az ütközet elkezdődött. Hirtelen az ágyuk menydörgő hangja szalkgatja széjjel a levegőt, csaknem ugyanebben a pillanatban megjelenik Napoleon, kíséretében a császári herceggel és 1—2 főtisztel. Aggodalomteljesen tekint szét, beesett arccal, szemei körül mély kék karikákkal; egész külseje szenvedő és fáradt. A csapatok mozdulatait látesővén keresztül nézi. — Atya és fiu egy szót sem ejtenek. Végre a poroszok visszavonulnak; a hereg nem türtöztetheti tovább elragadtatását. A császárhoz fordulva így kiált:

— Nézd csak, menekülnek, — győztünk!

Murat hercegnő rövid megjegyzést tesz erre az epizódra: „Oh jaj, mily drágán kellett nekünk ezt az első győzelmet megfizetni! — ez a kicsiny saarbrückeni ütközet mily nagyon elvakított bennünket ostoba elszántságunkban!“

*

Szeptember 2-án értesült Caroline Murat hercegnő és környezete a sedáni katasztrófáról. „Ezen a déluténon — írja memoirejában — különösen ideges és nyugtalan voltam. A Boisba való szokott sétakocsizásunk helyett a Chateau d'Euaba hajtottunk. Kivántam látni a népet s megítélni a helyzetet. Vissza tértünkben alighogy elértük a Boulevard des Italiens-t, egy embert láttunk integetni egy omnibusz tetejéről. Kocsink megállt. Egy Chevanier nevű ur odasietett és halkán elmondta nekünk Sedan rettenetes végromlását. Edid ga végzetes hírt csak a császárné és a kormány tudta. Mindenféle nagy lett a félelemmel teljes kavarodás... Mi gyorsan haza hajtottunk, hol már várt reánk Jérôme hereg...

Szept. 4-én, vasárnap reggeli 5 órakor egy staféta jött a Tuilériákból. Rendeli, hogy haladéktalanul el kell hagyni Párist! E napon tágra nyitak a királyi palota kapui; Clotilde hercegnő kihajtatott és valami ünnepegre indult. Páris legnépesebb utcáin kocsizott keresztül a Gare de Lyonig. Itt néhány férfi feléje rohanva így kiáltott:

— La Chambre est dissoute, — la déchéance est proclamé!“...

III. Napoleon végzete beteljesedett: ő és családja száműzve volt s a törvényhozó testület Leon Gambetta indítványára kikiáltotta a köztársaságot.

A porosz fegyverek kérelhetlen következetességgel hajtották végre francia ellenfeleiken az Isten rendelését, akár csak a mai zivataros napokban, amikor csak azért nem telhetett még be a sors a francia Gloire felett, mert a mi jó német szövetségeseinknek annyi ellenséggel kell megküzdeniök.

A kiválóan szellemes Mme. Adam, kinek férje akkoriban Páris rendőrfőnöke volt, naplójában így emlékszik meg a főváros hangulatáról:

„Hamisítottan párisi látvány a tömegek csoportosulása, felvonulása. A nép valami egyesítő jelszót keres, mely egy közös cél felé vezesse. „Le a törvényhozó testülettel!“ — „Éljen a köztársaság!“ — „Halál a poroszokra!“ — De egyik jelszóban se tudnak megegyezni. Végre megvan a jelszó, mely az 1830-i júliusi forradalomban és 1848. februárban már megmutatta hatalmát. Déché-

ance! (Le a trónról!) Beláthatatlan néptömeg lepi el az utcákat, folyton hangoztatva e rettenetes jelszót. A nép küldöttséget menteszt Páris katonai parancsnokához; hosszas tanácskozás után a következő napra halasztják a törvényhozó testület elleni nyilatkozatot, megállapodnak, hogy nyugodt és ünnepeles lesz a tüntetés s egy órakor kezdik a gyülekezést, hogy a két órára egybehívott képviselők lássák az ostrommal fenyegetett Páris lakosságának sűrű tömegét. Éjjelfélkor széteszlik a tömeg, csendes lesz az utca, amde a város ébren van, minden ablak világos. Szept. 4-én reggel a családi tüzhelynél vitatják meg a haza állapotát. Nam ünnepet jelent a kivilágított ablak; minden házban súlyos beteg felett virrasztanak: Franciaország vonaglik a halálos ágyán.

Nehéz sebekből vérzik e pillanatban is a kérkedő francia „Gloire“. Ugyanazok törküzuzák ma is, kik 44 év előtt mérték rá a halálos dőféseket. Az önhittség és fennhéjzás bizonytal ezuttal is meg fogja hozni a maga érett gyümölcseit. A jó öreg germán sas diadalmasan terjesztgeti szárnyát a megtépzott és szegényében vergődő „Gloire“ felett...

Zsoldos Benő.

Május 2. a korzón.

— A szegedi füsttelen nap. —

(Saját tudósítónktól.) Ha az utóbbi idők hazafias és jótékony mozgalmait mind sorra veszük, egyetalanegyét sem találunk közöttük, amely népszerűbb, a közönség szemében kedvesebb, szívéhez közelebbi főrő lett volna, mint a május 2-ihk füsttelen nap. A nagy tömegek és a kis családok, a gazdagabb népcsoport és a lézengő szegénység, — mind, de mind magáévá tette az ötletet: *egy nap a rokkantaké, egy napig nem dohányzunk, legyen egy füsttelen nap!*

Szeged város társadalma a legelső felhívásra már hihetetlen lelkesedéssel csatlakozott a mozgalomhoz. *Az összes hivatalok, pénzügyintézetek, munkás és iparos egyesületek, kaszinók, népkörök már napok óta adják össze az önkéntes füst-adót és így előreláthatólag hatalmas összeggel járulhat hozzá Szeged városa a rokkantak gyámolításához.*

A füsttelen-napi általános gyűjtés vasárnap délelőtt 9 órakor veszi kezdetét és bezárólag esti 7 óráig tart. Ez idő alatt a forgalmasabb tereken és utcákon 200 jótékony hölgy veszi át az önkéntesen felajánlott adományokat. A rendezőség hálával fogadja a filléres hozzájárulást is, viszont azonban a bőkezűséget is megjutalmazza. 20 filléres adományért csinos szalagjelvényt, 40 filléres, 1 koronás, 2 koronás 10 koronás hozzájárulásért különféle érdekes jutalm jár az áldozatkész adakozóknak. A gyűjtés végeztével a bezárt urnákat és perselyeket postakocsik fogják összegyűjteni és a szegedi kereskedelmi és iparbank páncélszobájába szállítani, ahol az egybegyűlt kézpénzt hétfőn délelőtt egy külön bizottság fogja összeolvasni.

A füsttelen-nap urnáinál a következő hölgyek vállalták a gyűjtés vezetését és a felügyeletet: Szeged pályaudvar előtt: Kiss Mórné, dr. Eisenstein Jakabné. Gizella-téren: Piukovits Ödönné. Dugonics-téren: özvegy Biedl Adolfné, dr. Cserő Edéné. Klauzál-tér, Bartos üzlete előtt: Dr. Végman Ferencné, dr. Reiner Mórné, Móra Ferencné, Sz. Szigethy Vilmosné, Almássy Endréné. Európa előtt: Varga Borbála. Posta-palota előtt: özvegy Holtzer Jakabné. Aigner füszerkereskedés előtt: lovag Worzikovszky Károlyné, Bartuska Miksáné, Scossa Dezsőné. Kék-csillag előtt: Polgár Lászlóné, Horváth Lajosné, Csik Mária. Tisza-szobor előtt A Hadsegítő Bizottság elnöksége. Városháza előtt: Thury Béláné. Korzó-mozi előtt: dr. Holló Samané, Schäffer Vilmosné, Dr. Vass Ignáczné. Tisza-szálloda előtt A „Felebaráti Szeretet Szövetség“ 43 tagja. Dugonics-téren a Baross vendéglő előtt: Dr. Nagy Aladárné. Színház-

téren: Vajda Imréné, Máv. üzletvezetőség előtt: a Kisdédóvó nőgyógyászati leányosztálya. Az ujszegedi park előtt: dr. Lederer Dezsóné. A belvárosi templom előtt: Popovits Györgyné. A felsővárosi templom előtt: dr. Gidófalvi Béláné. A rókusai templom előtt: Frankó Andorné, Kunert Ferencné, özvegy Asztalos Albertné, König Péterné. Az alsóvárosi templom előtt: Schmidt Béláné. Igen helyénvalónak tartjuk, hogy a Széchenyi-téren *katonazenekar* játszon. Ezzel fokozni lehetne a gyűjtés eredményét.

HIREK

0000

1915. május 1.

Május elseje, a tavasznak és a világ proletárságának ünnepe, eljött szép langyos időben és vérvörösen, amint a proletárság szereti. Csakhogy ezuttal nem a szédítő igék, a tüzes szónoklatok és a lengedező zászlók szimbolizálják a társadalmi forradalmároknak, az evolúció elszánt bajnokainak égető, lobogó tüzét, hanem a vérnek patakokban ömlő vörössége, amely szerteszét folyik az egész világon; nemzeti jóléért, fajfenntartásért és népek szabadságáért eseng. Ez a május elseje ragyogó, fényesebb és erősebb minden eddigénél: siető, dübörgő katlanjában nem a távoli népek lazán összefüggő és elméletileg egymáshoz tartozó elemeit, hanem nemzetek millióinak létért küzdők, egymást eddig meg nem becsülő, meg nem értő tömegeit forrasztja egybe.

A lényeg átalakulásának nagyszerű jelenségétől áthatva, változott meg május elsejének a küzdő képe is. Hiába járjuk az utcákat, a tereket és a sétányokat, nem találunk mostan hőmpölygő és kiabáló meneteket, nem látunk hangos ünneplést és jelszavakban való tobzódás nem üti meg fülünket. Rég nem érzett melegséggel süt le ránk a tavaszi nap, a virágzó orgona régi illatát küldi és a történelmi időknek rég eltűnt korszaka éled fel lelkiünkben.

Most is a régi sétányokat és ligeteket járjuk; végig megyünk Ujszegeden a rügyező platánok alatt, aztán elbandukolunk a fűtől szegélyezett keskeny uton a Kállay-ligetbe, szétnézünk a Stefánián, mindenütt van közönség; élvezik a tiszta, friss levegőt, a természet örök megújulását. Főleg fehér ruhás, lenge kosztümű nők, aranyos haju kis gyerekek szaladgálnak; mindenütt közvetlen melegség, családi hangulat. Komor arcokat nem lehet látni elfojtott vágyak moraja sehol sem zug, mintha a szív felolvadt volna a nemes érzelmek légységében és mintha a világ nem lenne egyéb, mint új, finom ösztönök csirázása.

Pedig hát a régi életből semmi sem maradt el. A májusi örömmel együtt járnak a májusi gondok is: a házbér-fizetés, a hurcolkodás. A költözködés már meg is kezdődött. Szekerek dübörögnek az utcán és rosszul pakolt cőlk-mókok hullanak a magasból. Öreg asszonyok és kis fiúk cipekednek rengeteg kosarakkal; ajtók és ablakok állnak tárványítva házsorokon keresztül. Kevés munkás, drága fuvar, sovány ló, káromkodó ház-mester, elkésett piktor, dülhős kőműves, most is csak ép annyi, mint máskor. Az előszobákban most is inasok, kihordó lányok, kifutó ifjak, jólfészült kereskedő segítők várakoz-

nak számlával kezükben. A telefonon most is husz bank keresi az embert és minden félóránál egy váltó jár le. A nők idén is tavaszi kalapot, cipőt, kosztümöt viselnek, amit valahogy és valahol csak meg kell venni. A gyerekek is tanulnak és vizsgára készülnek, sőt erősebben, mint máskor.

És mégis megváltoztak az emberek. Ahitát és remény, a győzelembe vetett hit uralkodik a kedélyeken. Mindenki örül a májusnak és érzi egy szebb jövő közeledtét. Aggódva gondol mindenki a távollevőkre és megtanulja becsülni, szeretni az itthon levőket. Nincs most proletár és kapitalista, nincs ur és paraszt: csak egyféle ember van itt: a magyar.

— **A magyar kormány tanácskozása osztrák miniszterekkel.** A Budapesti Tudósítók jelentik: Gróf *Stürgkh* Károly osztrák miniszterelnök gróf *Attems* miniszteri tanácsossal, báró *Engel* Ágost osztrák pénzügyminiszter dr. *Bude* pénzügyi tanácsos kíséretében, valamint báró *Georgi* Frigyes osztrák honvédelmi miniszter ma reggel Budapestre érkeztek. Az osztrák kormány Budapesten időző tagjai a kora délelőtti órákban megbeszélésre ültek össze gróf *Stürgkh* Angol királyné-szállóbeli lakásán. A délelőtti folyamán az elesett katonák özvegyeinek és árváinak, valamint a keresetképtelenné vált harcosoknak ellátásáról szóló törvény ügyében *tanácskozás volt a magyar kormány tagjaival.*

— **Pflanzer-Baltin tábornok titkos tanácsos.** Ő felsége — mint a hivatalos lap közli — báró *Pflanzer-Baltin* Károly lovassági tábornok, hadseregparancsnoknak a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

— **Tábornokok felmentése és szabadságolása.** Bécsből jelentik: Megjelent a hadsereg rendeleti közlönyének legújabb száma, amely többek között ezeket közli: A király felmentette állásától Bessenyoí *László* Albert vezérőrnagyot, a magyar szent korona országainak csendőrségi felügyelő helyettesét saját kérelmére egészségi okokból elrendelt felülvizsgálat alapján; Szentmiklósi és óvári *Pongrácz* Henrik vezérőrnagyot, a harmadik hegyi dandár parancsnokát saját kérésére elrendelt felülvizsgálat után várakozási illetménytel szabadságolta; *Gerzabeck* Károlyt, a 3. hegyi dandár ideiglenes parancsnokságával megbízott vezérőrnagyot a 3. hegyi dandár parancsnokává nevezte ki; *Pfeffer* Rezső vezérőrnagyot, aki várakozási illetménytel volt szabadságolva, újabb felülvizsgálat után, mint szolgálatra képtelent, nyugdíjazta.

— **Szegedi tiszték kitüntetése.** *Tombácz* Károlyt, a szegedi 3-ik honvéd huszárezred kapitányát, aki a harctéren mint osztályparancsnok érdemeket szerzett hősiességével, öfelsége az ellenség előtt való vitéz magatartásáért a III. osztályu katonai érdemkereszttel tüntette ki. — A Rendeleti Közlöny szerint öfelsége dr. *Nekich* Richárdot, a 101-ik gyalogezred tartalékos főhadnagyát, a Szegedi Kerületi Munkásbiztosító igazgatóját, az ellenség előtt való bátor magatartása elismeréséül a hadiékítményes katonai érdemkereszt 3-ik osztályával tüntette ki. — Dr. *Szakál* Józsefet, a 46-ik gyalogezred tartalékos hadnagyát, szegedi rendőrkapitányt, a *Signum* laudisszal tüntették ki. Ugyancsak a *Signum* laudist kapta *Bakor* Béla 5-ik honvédgyalogezredbeli főhadnagy, az ellenség ellen tanúsított kitünő szolgálataért.

— **Közgyűlés.** A Szegedi Magyar Ipartoló Szövetség május 2-án, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja évi rendes közgyűlését az Otthon dísztermében.

Igazgató: VAS SANDOR	KORZÓ MOZI	Telefon: 11-85.
-------------------------	-------------------	--------------------

Vasárnap, május hó 2-án

A szezon legnagyobb szenációja. **Franceska Bertini**
— — a főszerepben. — —

Za la Morte

Bűnügyi dráma 5 felvonásban.

Melyik a kettő közül.
Vigjáték 2 felvonásban.

Legújabb harctéri felvételek.

Előadások: **Katona-, diák- és gyermek-**
Vasárnap d. u. 2 órától éjjel 12 óráig. jegyek vasárnap csak a 2
Rendes helyárak! órai előadásra adtnak ki.

— **A katolikus nővédő-egyesület közgyűlése.** A Szegedi Katolikus Nővédő-Egyesület május 3-án, hétfőn, délután 4 órakor, a város háza disztermében tartja rendes évi közgyűlését a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki beszámoló. 2. A választmány évi jelentése. 3. Jelentés a Leány-körökről. 4. Jelentés a Jótékonyági Osztályról. 5. Jelentés a Napközi Otthonról. 6. Jelentés a Leány-Otthonról. 7. Jelentés a Tisztikórházról. 8. Zárószámadás, vagyonmérleg. 9. 1915. évi költségeloirányzat. 10. Esetleges választások. 11. Indítványok. 12. Elnöki zárószó. A közgyűlésen részt vesz gróf *Zichy* Rafaelné, az Országos Katolikus Nővédő-Egyesület elnöknője s kilátásba helyezte megjelenését dr. *Glattfelder* Gyula megyéspüspök is. Az egyesület elnöksége a közgyűlésen szívesen látja a nővédelem iránt érdeklődőket is.

— **A fogadalmi templom építése.** A szombati tanácsülésen tárgyalták a fogadalmi templom vállalkozóinak azt a bejelentését, a melyben közlik a várossal, hogy nem építhetik tovább a templomot. A tanács úgy határozott, hogy nem járul hozzá az építés beszüntetéséhez és felszólítja a vállalkozókat az építkezés folytatására.

— **Összeírják a tizenhét éveseket.** Az 1897-ben született népfölkelők összeírását a szegedi katonai ügyosztály megkezdte. — Felhívja tehát az érdekelteket, hogy délelőttönként jelentkezzenek a katonai ügyosztálynál összeírás végett.

— **A hatósági hus és zsir drágulása.** A hatósági huskimérő kénytelen volt a husárakat fölemelni. Ugyanis mikor a kimérést megnyitották, a hatóság nagy bevásárlást tett; sertéseket juhokat vásárolt. Azonban ezek hamarosan elfogytak, az új szállítmányok pedig megdrágultak. Az árfelemelés dacára is olcsóbb a hus, mint bárhol. A birka-hus eleje most 2 korona 20 fillér, a combja pedig 2 korona 40 fillér. A sertéshus és szalonna ára nem változott, a zsiré azonban 20 fillérrel emelkedett, vagyis most 4 korona 50 fillér kilója.

— **Csernoch hercegprimás a Magyar Talizmánról.** Az Országos Hadsegélyző Bizottság Jelvényosztályának egyik munkatársa a napokban tisztelgett dr. *Csernoch* János biboros hercegprimásnál, hogy öminenciájának a Magyar Talizmán mozgalom egyes fázisairól referáljon. A hercegprimás az előterjesztést meglelégedéssel és örömmel tudomásul vette és a beszélgetés során ezeket mondotta: — *Nagyon örülök, hogy a Magyar Talizmán országSZerte oly lelkes fogadtatásra talált. Ezt nem is vártam másképp. Ez a nemes cél és szép mozgalom minden támogatást megérdemel.* Az elmúlt héten egyébként ismét több, mint száz tagja a magyar papságnak jelentkezett, hogy a Magyar Talizmán-nal utólagos elszámolásra foglalkozni kíván. (Most már tehát közel ezer magyar pap terjeszti ezt a szép háborus szimbólumot. A bizottság kéri a lelkeskedő papság ama tagjait, kik a terjesztésre utólagos elszámolás mellett hajlandók, hogy az anyag megrendelése szempontjából mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

— **Halálozás.** *Holländer* József, Szeged egyik legrégebb, közbecsülésben álló polgára 96 éves korában, házasságának 66-ik évében rövid szenvedés után végelgyengülésben meghalt. Halálát özvegye, született *Herczel* Babetta, *Herczel* Fülöp testvére, unokái: dr. *Holló* Samuné és *Ehrenfeld* Bernátné, ezek férjei, valamint dédunokái gyászolják. Temetése vasárnap délután öt órakor lesz, az ujszegedi Vedres-utca 10. számú házból. — *Való* Mihály volt szegedi kegyesrendi tanár 90 éves korában meghalt. Évtizedeken át tanított aszegedi városi főgimnáziumban és országosan ismerték hazafias szellemű tanításáról. Tanítványai, akik már jórészt meglett, öregedő emberek, számtalan epizódot tudnak mesélni a *Való* bácsi aranyos, derűs

kedélyéről. Ő volt a magyarországi piarista rendnek ugynevezett prodekán-ja, korban a második. A legöregebb: *Matusik* János nyugalmazott állami főreáliskolai tanár, aki 101 éves és most Budapesten él. Az utóbbi években betegeskedett *Való* Mihály, vesebaj ki-nozta. A városi főgimnázium dísztermében ravatalozták föl a holttestet. A rendház gyászjelentést adott ki. *Való* Mihály arany-misés áldozópap volt, 66 évet töltött a rend kötelékében. Temetése hétfőn délelőtt 9 órakor lesz a belvárosi templomban tartandó istentisztelet keretében. A gyászmisét *Keller* János házfőnök mondja.

— **Az ártézi víz fokozása.** *Banga* Sándor és társai vállalkozók elvállalták az ártézi-kut csöveinek tisztítását, azt gondolván, hogy ezzel legalább öt százalék vízszaporulat érhető el. Ez azonban nem történt meg. A vállalkozók most azt kéri, hogy a munka alól mentsek fel őket és az óvadékot adják vissza. Az ügyesség hozzá is járult ehhez abban az esetben, ha az eddigi munkáért semmit sem számitanak fel.

— **A madarak és fák napjának jubileuma.** A madarak és fák napjának tizedik évfordulóját jelzi az 1915-ik év. Az Országos Állatvédő Egyesület, amelynek kérelmére gróf *Apponyi* Albert vallás- és közoktatás-ügyi miniszter 1906-ik évben a madarak és fák napját, mint évenként visszatérő iskolai ünnepnapot az ország valamennyi népiskolájában rendszeresítse, igen nagy súlyt vet arra, hogy ezt a szép és minden vonatkozásában felkarolásra méltó intézményt tiz éves fennállása alkalmából minél lelkesebb szellemben ünnepeljék meg. És ebből a szempontból kéri az Országos Állatvédő Egyesület az ország tanítóóságát, hogy mindenütt, ahol lehetséges minél nagyobb körültekintéssel és minden kínálkozó vagy igénybe vehető eszköz segítségével munkálkodjék azon, hogy a madarak és fák napját ez évben is az erkölcsileg és közgazdaságilag oly nagy jelentőségű intézmény szelleméhez hiven megünnepeljék.

— **Fölmentették a hazaárulással vádolt szerbeket.** A szegedi hadosztálybíróóság szombaton folytatta a hazaárulással vádolt mátyásmezői szerb előjáróság bünpörének tárgyalását. Mivel a kihallgatott tanúk vallomásából a hazaárulás tényét megállapítani nem lehetett, a vád- és védőbeszéd után a bíróság a négy vádlottat felmentette.

— **Lóosztályozás.** Vasárnap kezdődik a szegedi tanyákon a lóosztályozás és pedig Átokházán. A bizottság elnöke *Tóth* Mihály. A katonaságot a bizottságban szemerejei *Bora* Árpád honvédelezredes fogja képviselni. Becsüsök *Schütz* Antal, *Korom* Mihály és *Patáki* Mihály törvényhatósági bizottsági tagok. Az osztályozás 16 napig fog tartani.

— **Franceska Bertini.** Ezideig kétszer játszott a szegedi közönségnek, a *Féltékeny asszony* címszerepét s most a *Za la Morte* főszerepét. S már is kedvence a mi közönségünknek, ugyannyira, hogy olyan lázas sikerekről, mint Bertini kisasszony, akinek a föltünése jelentősebb még Nielsennél is. A legszebb, legelegánsabb és legfinomabb, akit eddig moziiban láttunk. A dráma, melyben játszik, a legjobb az idei szezonban. Csak vasárnap játszik Franceska Bertini a *Korzómoziban*.

Füsttelen-nap. Május 2-án.
Adakozzunk a rokkantak alapjára!

SZINHÁZ MŰVÉSZET

oooo

MŰSOR:

VASÁRNAP D.U.: Félhelyárakkal *Jó éjt Muki*. Bolhózat.

ESTE: *Berky* Lili, a népopera primadonnájának bucsufelléptével bérletben, leszállított helyárakkal *Leányvásár*, operett. (Páros $\frac{2}{3}$ -os.)

HÉTFŐN: Szünet.

KEDDEN: *Beregi* Oszkár, a Nemzeti színház művészenek vendégfelléptével bérletben, leszállított helyárakkal *Romeo és Julia*. Tragédia. (Páratlan $\frac{1}{3}$ -os.)

SZERDÁN: *Beregi* Oszkár, a Nemzeti színház művészenek vendégfelléptével, bérletben, leszállított helyárakkal először *Idegen földön*. Színmű. (Páros $\frac{2}{3}$ -os.)

CSÜTÖRTÖKÖN: *Beregi* Oszkár, a Nemzeti színház művészenek bucsufelléptével, bérletben, leszállított helyárakkal *Czárna*. Színmű. (Páratlan $\frac{2}{3}$ -os.)

VASÁRNAP D. U.: Félhelyárakkal *Aranyeső*. Operett.

Berky Lili vendégszereplése. Férfi szerepben jelentkezett ma *Berky* Lili, a színház vendége. És ezzel eleve lemondott a külső hatáskeltés egyik tényezőjéről: a női bájosságban megnyilatkozó kellemről. Az ilyen kirándulás nem igen szokott sikerrel járnai és éppen azért ész- és okszerű, ha a színésznők nem igen próbálkoznak férfi szerepekkel. Hajdan, amikor a rokokó-operettek voltak divatban, előfordult, hogy férfi alakokat nők személyesítették, ám a rokokó operettek divatja lejárt, „modern” operet-

Özv. **Holländer Józsefné** szül. **Herczel Babetta**, ugy a maga, valamint unokái **dr. Holló Samuné** szül. **Glück Gizella** és **Enrenfeld Bernátné** szül. **Glück Eugénia** nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatja, hogy a leghüségesebb, legjobb férj, nagypapa, dédapa

Holländer József

becsületben eltöltött életének 96-ik, ideálisan boldog házasságának 66-ik évében május 1-én reggel rövid szenvedés után végelgyengülésben jobblétre szenderült.

A drága halott hült tetemét május hó 2-án délután 5 órakor kísérik a gyászházból (Ujszeged, Vedres-utca 10.) a szegedi zsidó temetőbe örök nyugalomra.

Béke lengjen porai fölött!

Szeged, 1915. évi május hó 1-én.

Özv. **Tedeskó Lipótné**
szül. **Herczel Teréz**
Özv. **Rosentock Adolfné**
szül. **Herczel Etel**
Özv. **Czinner Jakabné**
szül. **Herczel Fanny**
sógornői.

Dr. Holló Samu
Ehrenfeld Bernát
vejei.

Holló Lili
Holló Pál
Holló Endre
Ehrenfeld Márta
Ehrenfeld Lici
Ehrenfeld Imre
dédunokái.

Minden külön értesítés helyett!

tek uralják most a színpadokat, ahol mindig az illuziót rontja, ha a színésznek kivételnek női mivoltukból és férfi alakban jelentkeznek. Operettekben, a hőbortok világában is van egy határ, amit átlépni nem tanácsos, legalább is nem kockázatos. A színház vendége Viktor bárót személyesítette a *Mozikirálynő* című operettben. Mutató volt a frakkban és zsakettban, de a lány, nőies vonások nem tudtak eltűnni ábrázolásában. — Úgyesen táncolt, jól is beszélt, de sem a hangja, sem az énekelődása nem szolgálhatta szereplése játékrészének a hatását. A közönség, amely majdnem megtöltötte a nézőteret, tapsolt vállalkozásának és különösen táncszámait ujrátapta. Az operett többi tényező szerepét Déry Rózi, Solymosi Sándor, Miklóssy Margit, Kohári Klári és Matány Antal személyesítették. Tapsban, ami úgy hull, mint az eső, nem volt hiányuk.

Beregi Oszkár vendégszereplése. A színház irodája jelenti: *Beregi Oszkár*, a Nemzeti színház illusztris művésze a jövő héten három estén át vendége lesz a szegedi színháznak. Kedden *Rómeót*, legjobbját játsza, szerdán Ivánfi Jenő és Horváth Jenő *Idegen földön* című új színpadi műveinek bemutató előadásán vesz részt, csütörtökön pedig *A csárna*-ban Szergej hadnagyot játsza. Beregi nem ismeretlen a szegedi közönség előtt, eddigi föllépéseit általános elismeréssel kísérte a közönség, amely nagyrabecsüli a fiatal gárda ezen kiválójának egyéni művészetét. Mindhárom előadás rendes bérletben lesz, leszállított helyárral. A jegyeket vasárnap reggeltől árusítja a nappali pénztár.

Kalmár Rózsa Új név, egy ifjú színésznő, aki most játszotta *Romeo és Julia* szerepét Budapesten, a Rákosi színésziskola vizsgáján, jelentős sikerrel. Megjelenésében, szerepfogásában és úde ifjúságában a csodálatos szerephez méltó volt. Az újabb nemzedék egyik legtalentusosabb tagja *Kalmár Rózsa*, dr. *Kalmár Antal* neves újságíró leánya.

Modern villamos-csillárok
minden áremelés nélkül óriási választékban, világítási bevezetéseket a legolcsóbban eszközli
Fonyó Soma világítási vállalata, Kölcsey-utca 4. sz., Wagner-palota

KÖZGAZDASÁG

0000

Tejdrágaság Szegeden.

Általános a panasz, hogy az élelmi cikkek között a tej is nagyon megrágult, mert míg a háboru előtt Szegeden 20—24 fillérért mindig volt bőségesen tej, addig ma 36—40 fillér a teljes tej ára, — tehát körülbelül 75 százalékkal emelkedett az ár. Szegeden, az Alföld s a mezőgazdaság szívében, ott, ahol annyira megvan honosodva a tanyarendszer és minden tanyán 3—4 tehén szokott lenni, 36—40 fillér sok egy liter tejért. De ha azt vesszük, hogy a háboru okozta drágaság az élelmickek árait általában mennyire fokozta és összehasonlítást teszünk a tej tápegységének és egyéb élelmickek: akár a kenyér, akár a hus vagy zsír tápegység-árával, még mindig a tej bizonyul olcsóbbnak. a többi élelmickek áraihoz viszonyítva.

Talán az egyetlen cikk ezen háborus időben a tej, amelynek árát a kínálat és a kereslet szabályozza, mert ha a tej raktározható lenne, azaz spekuláció tárgyát képezhetné, ma már a régi ár háromszorosára is felemelkedett volna.

A tej magas ára a nagyobb kereslet, illetve fogyasztásban s a tehének nagyobb számú csökkenésében leli magyarázatát. Ezek a körülmények a háboru tartama alatt napról-napra fokozódnak.

Dicséretes a hatóság gondoskodása a tejszaporításról. A főispán ur kezdeményezésére az alsó- és felsőközponti tanyák közé kocsijáratot rendeznek be naponta tej szállításra. Kívánatos volna, hogy ez az intézkedés pótolja az esetleges hiányokat, amelyek a tejszükségletben már előrevetették árnyékukat.
H. S.

Időjárás. A lefolyt héten az időjárás ugy őszi és tavaszi vetésekre, mint a folyamatban levő gazdasági munkálatokra határozottan kedvező volt. A kalászosokra a meleg napok igen jó hatással voltak, szép növekedésnek indultak, sőt a korai rozsok már kihányták kalászukat. A csütörtöki dér semmikép sem

VASS
MOZGÓ-SZÍNHÁZ
TELEFON 807.

Vasárnap, május 2-án

Csak felnőtteknek!

A feleségem meg én

Pikáns bohózat 3 felvonásban.

Előadások

vasárnap 2 órától folytatólag

Rendes helyárok

APOLLO MOZGÓ-SZÍNHÁZ

Vasárnap, május hó 2-án

Szenzációs társadalmi dráma!

Kasard

Egy kártyás tragédiája.

— 3 felvonásban. —

Harcéri felvételek!!

Előadások 2 órától kezdve.

Lázba fogja hozni az egész várost az

STUART WEBBS
film

A páncélszoba.

Vasárnap, május hó 2-án az

Urániában.

ártott. A tengeri-vetés folyamatban van egy jó része már elvégeztetett s minden gazda fő-rekvése, hogy a jövő hét folyamán be is végezze. Általában a föld munkálata jó. A meleg napok lehetővé tették, hogy a mélyebb fekvésű, vizezebb talajok is megszáradhattak s így a munkálatoknak most már ott sincs akadály. Legelők, rétek, kaszálók szépen fejlődnek s általánosan kezdetét vette a legeltetés.

Kenyérmagvak és liszt kutatása. A m. kir. pénzügyminiszter a 33.902. sz. körendeletében utasítja a pénzügyőrségeket a buza, rozs, árpa, vagy ezekből készült lisztből a kormányrendelet ellenére be nem jelentett, elrejtett vagy eltitkolt fölös készletek kikutatására. Nem képez fölös készletet a háztartásokban augusztus tizenötödikéig számítva havonta fejenként 18 kg. buza, rozs, vagy árpa, vagy ezekből készült lisztnemű. A tengeri vagy buza lisztből készült liszt nem képezheti kutatás tárgyát.

A hadiszolgáltatások alól való mentesítésre vonatkozóan a kormány részéről rendelet ment az összes alispánokhoz, amelyben figyelmeztetik őket, hogy az aratásra szerződött munkásokat lehetőleg ne vigyék el a gazdáktól hadiszolgáltatásra.

Lóárverés. A mezőhegyesi m. kir. állami ménéből április 29-én 80 számfeletti, kisorsolt kanca került árverés útján eladásra. A 4 és 5 éves kancák átlag darabonként 2120 koronáért, a 3 évesek 1700 korona átlagért cseréltek gazdát. Az elárverezett kancákat csakis tenyésztők vásárolhatták s egy éven belül a m. kir. földmivelésügyi minisztérium a vételár megtérítése ellenében visszaválthatja.

ÜZENETEK A HARCTÉRRE

Kedves András fiam! Mi mindnyájan egészségesek vagyunk, melyet tiszta szívünkkel kívánunk neked is, mi oka annak, hogy már oly régen küldtél levelet, hacsak lehet minél előbb tudass bennünket hogyléted felől. Csókolnak szerető szüleid és testvéreid Börcsök János, Rákóczi-utca 68. sz.

Kedves Lacim! E laphoz küldött válaszodat megkaptam, örömmel olvastam, hogy jól érzed magad. Küldtél-e már sok muszkát Galiciában a másvilágra? Itthon minden rendben van, csak téged várlak vissza, remélem, hogy nemsokára viszontláthatlak egészségesen. Sok csókot küld neked, a te érted imádkozó hü Bözsid.

5 szobás komfort lakás

azonnal kiadó.

Bokor Jánosnál Valéria-tér 10.

Kopny Gyula

Auer-fény világítási- és
jókARBANTARTÁSI vállalat.

Szeged, Kossuth Lajos-sugárút 1. szám.

Csillárok, gázfűzők és
mindennemű gázfelszere-
zések raktára

Telefon: 468.

Telefon: 468.

Szeged szab. kir. város Tanácsától.
17419/1915. tan. szám.

Földbérbeadási hirdetés.

A város tanácsa közhírré teszi, hogy Szeged szab. kir. város tulajdonát képező tápéi réti 3019 holdas dűlőbeli földeken az ezidőszerint bevetetlenül, megműveletlenül vagy víz alatt álló területek, avagy mindazon bérlők földjei, kik bérfizetéssel hátralékban vannak a mértékileg beosztott 5 holdas parcellákban a helyszínén a tápéi rét kompátjárójánál kezdve

1915. év május hó 7-ik napján

pénteken reggel 9 órakor kezdve egész nap folytatólag és május hó 8-án szombaton reggel 8 órakor tovább folytatva a kiküldött bizottság által nyilvános szóbeli árverésen a f. évi gazdasági évre megművelés kötelezettségével melletti azonnal bérfizetés kötelezettségével tanácsai jóváhagyás fentartásával haszonbérbe adátni fognak.

Az árverés alkalmával az egy évi béren felül holdanként egy korona közigazgatási költség is fizetendő.

Mindazon területek, amelyek bérlői a hátralékos bért az árverés kezdetének órájáig a városi pénztárba befizetik avagy az árverező bizottság kezeihez letétbe helyezik és földjeik megműködését biztosítják az árverés alól kivonatnak.

Szeged, szab. kir. város tanácsának 1915. év május hó 1-én t. ü.

Dr. Somogyi Szilveszter
polgármester.

Nemzeti-szálloda
(volt Konrad) Róka-
utca 6. sz., Szeged-
pályaudvarral szemben.
Gyönyörűen átalakítva,
tiszta szobák 2 koronától kezdve. — Kávéház
egész éjjel nyitva.

Szeged szab. kir. város Tanácsától.

17460/1915. tan. szám.

Hirdetés.

A város tanácsa közhírré teszi, hogy az állattenyésztésről szóló szabályrendelet 2. és 3. §-ai értelmében úgy az összes belterületi közlegelői, tehát az alsóvárosi, felsővárosi, palánki, rókusi, njszegedi, baktói, feketeszéli és szentmihályteleki közlegelői bikák, valamint a magán tulajdonban lévő köztenyésztésre szánt bikák és kanok, ugyancsak a felső- és alsótanyai magántulajdonát képező a köztenyésztésre szánt bikák és kanok bizottsági megvizsgálása és pedig belterületen

f. évi május hó 10-ik napján,

bétfőn d. u. 5 órakor a Rókusi állomás mögötti országos vásártéren,

Felsőtanyán

f. évi május hó 12-ik napján

szerdán d. u. 3 órakor a felsőtanyai közpon-
ton a rendőrlaktanya előtt.

Alsótanyán

f. évi május hó 14-ik napján

pénteken d. u. 3 órakor a Kossuth kútnál feketeszél domaszék és nagyszéksős kapitányságok tenyész állatai részére.

Ugyanezen napon délután 4 órakor alsótanyai központon a nagyvendéglő előtt, a többi kapitányságok tenyészállatai részére fog megtartatni.

Felhívtnak tehát az érdekelt bikatartó gazdaságok, valamint magántulajdonosok, hogy tenyészállataikat a fenti időre és helyre okvetlenül előállítsák, mert a f. évben fokozott szigorral fog ellenőriztetni és megbüntettetni mindenki, akinél a megejtendő helyszíni vizsgálat során tenyészvizsgálvány nélkül köztenyésztésre használt állatok találtnak.

Szeged, szab. kir. város tanácsának 1915. év május hó 1-én t. ü.

Dr. Somogyi Szilveszter
polgármester.

Főzőliszt

kilónként 58 fillérért

— kapható —

Bokor Jánosnál,
Valéria-tér.

Értesítés.

Rézgálicz átvételről.

Értesítem a szőlőtermeléssel foglalkozó gazdaközönséget, hogy a város által vásárolt 100 métermázsza rézgálicz a mai napon vagyis f. évi május hó 2-ik napján délután 3 órától kezdve a városi Gazdasági udvarban Szilágyi-utca 7. szám alatt fog a személyesen jelentkezőknek a városi gazdasz által kiszolgáltatni kilagramonként 2 korona 76 fillérért.

Miről a már előjegyzetteket azzal értesítem, hogy a rézgálicz átvétele végett megfelelő zsákkal vagy hordóval a most említett helyen jelentkezzenek, mely alkalmattal a rézgálicz ára azonnal egy összegben lesz a városi gazdasz kezeihez lefizetendő.

Szegeden, 1915. évi május hó 1-én.

Dr. Somogyi Szilveszter
polgármester.

APRU HIRDETÉSEK.

Fájós fogára vegyen
mielőbb a híres Leinzinger-féle fogcseppből
üvege 50 fillérért kapható
Leinzinger Gyula
gyógyszertárában Szeged,
Széchenyi tér.

Hajhullás, hajkorpa
gyorsan elmúlik a Leinzinger-féle
„In a h a s z e s z” ártal. Ara 1 kor
Kapható Leinzinger Gyula
gyógyszertárában Szeged,
Széchenyi-tér. 250

Hajószülés ellen
csak az ártalmatlan Leinzinger-féle
„Hajrestorer” használja. Ara 2 korona.
Kapható Leinzinger Gyula
gyógyszertárában Szeged,
Széchenyi-tér. 250

EGY ÓRA RENGMÉREGEN!

Alki INGYEN
akar egy
órát, még
hozzá ele-
gáns PRECI-
ZIÓS ÓRÁT,
urak vagy
hölgyek ré-
szére válasz-
tás szerint
írjon azonna
az Uhrenhaus Fr. SCHMIDT Prag,
Weinberge.

Legjobb hajfestő az
áorszagosan elismert Lein-
ezinger-féle Ara 2 korona,
Kapható Leinzinger Gyula
gyógyszertárába Szeged,
Széchenyi-tér 520

Izzad valamely testi-
része? Ugy használja a
dr. Leinzinger-féle kipró-
bált szert. Üvege 60 fill-
lért kapható Leinzinger
gyógyszertárában Szeged,
Széchenyi-tér. 520

Gyomorbajosok di-
csérik a Leinzinger-féle
gyomorcsepp jó hatását.
Üvege 80 fillérért kapható
Leinzinger Gyula
gyógyszertárában Szeged.

Modern
képkereteket

legfinomabb kivitelben
a legrövidebb idő alatt

**HOFFER
ÉS TARSA**
készít

Iskola-utca 18.

Mindennemű nyomtatványt

TELEFON 81.

izléses kivitelben jutá-
nyos áron szállít :-:

Várnay L. könyvnyomdája
SZEGED,
Kárász-utca 9. szám alatt.